

Preken, visitasgudstjeneste Skedsmo kirke 1. februar 2026,  
Såmannssøndagen

## **Evangelietekst**

Lukas 8,4–15

Lignelsen om såmannen

4 Mye folk strømmet nå til fra byene omkring. Da en stor mengde hadde samlet seg om ham, fortalte han en lignelse:

5 «En såmann gikk ut for å så kornet sitt. Og da han sådde, falt noe ved veien. Det ble tråkket ned, og fuglene under himmelen kom og spiste det opp. 6 Noe falt på steingrunn, og det visnet straks det kom opp, fordi det ikke fikk væte. 7 Noe falt blant tornebusker, og tornebuskene vokste opp sammen med det og kvalte det. 8 Men noe falt i god jord, og det vokste opp og bar frukt, hele hundre ganger det som ble sådd.» Da han hadde sagt dette, ropte han ut: «Den som har ører å høre med, hør!»

9 Disiplene spurte ham hva denne lignelsen betydde. 10 Han svarte: «Dere er det gitt å kjenne Guds rikes hemmeligheter. Men de andre får det i lignelser, for at de skal

se, men ikke se,

og høre, men ikke forstå.

11 Dette er meningen med lignelsen: Såkornet er Guds ord. 12 De ved veien er de som hører det, men så kommer djevelen og tar ordet bort fra hjertet deres, for at de ikke skal tro og bli frelst. 13 De på steingrunn er de som tar imot ordet med glede når de hører det. Men de har ingen rot; de tror bare en tid, og når de blir satt på prøve, faller de fra. 14 Det som falt blant tornebusker, er de som nok hører ordet, men som på veien gjennom livet kveles av bekymringer, rikdom og nytelser så de ikke bærer fullmoden frukt. 15 Men det i den gode jorden, det er de som hører ordet og tar vare på det i et fint og godt hjerte, så de er utholdende og bærer frukt.

## PREKEN

Såmannen har vært sterkt til stede i mitt liv. Jeg tilbrakte store deler av barndommen på Tomb jordbruksskole, og der var såmannen en del av logoen og av hele profileringen av skolen som hadde som mål å forme gode bønder og gode kristne samfunnsborgere. Jeg er glad i såmannen, og jeg liker lignelsen om såmannen.

Det er noe sammensatt og flertydig og paradoksalt over den. En bonde som skal så må planlegge, skaffe seg såkorn, finne ut hvor dagens onneøkt skal foregå, forberede og kanskje forbedre jorda med pløying og gjødsling og vanning, og se til at bonden selv er rustet for arbeidet.

Men såmannen i lignelsen virker bare delvis å bry seg om sånt forarbeid. Han har såkorn, og han har et sted å så. Men denne bonden ser ikke ut til å sjekke og preparere jordsmonnet først. Eller å ta det så nøye om såkornet spres langt utenfor den teigen som skulle sås. Heller ikke er lukingen tilstrekkelig. Det blir mye avling. Men noe går også til spille.

De som utdannet seg som agronomer på Tomb lærte nok mye om at såkorn ikke skulle sløses med. Det er for verdifullt til det.

Og under besøket til Huseby gård denne uka, fikk jeg lære om det fantastiske jordsmonnet som finnes her i området, beste dyrkingsjorda du kan finne.

Jorda bør dyrkes på, mener mange, og ikke bygges ned.

Men i lignelsen Jesus forteller er det ikke noen sånne råd. Det sås, fritt og vidt, og noe faller i god jord og det blir stor avling, og noe gjør ikke det.

Lignelser er lignelser, og kan ikke presses for langt i fortolkningen.

Men jeg tror noe av det vi kan merke oss er:

Når vi deler evangeliet, når vi sår evangeliet om Jesus Kristus med ord og med gode gjerninger, må vi gjøre det raust og uten fordommer mot jordsmonnet og muligheten for avling. For vi vet ikke hvem som hører, og vi vet ikke hvem som tar imot. Men ordet er levende og virkekraftig, og faller aldri uvirksomt til jorden.

Såkornet er Ordet – Jesus Kristus. Det leser vi første juledag i kirkene. Da leser vi om at Ordet var i begynnelsen, ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Og dette Ordet tok bolig midt iblant oss, står det skrevet. Det er juleevangeliet hos Johannes som beskriver julens under slik: at Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss.

Ordet – Jesus Kristus- viser oss hvem Gud er. Gjennom å lese om i Bibelen, lytte til, og gjøre oss kjent med Jesus, forstår vi mer av hvordan vi som er kirke i dag skal opptre for å utføre oppdrag som Kristi kropp i verden. Og kirken består av alle dens dømte medlemmer og av alle som vil følge etter Jesus, så såmannen kan være både en prest og en diakon, eller en ungdom eller et barn. Vi er alle kalt til å være såmenn som deler evangeliet i ord og gjerning.

Jesus forkynner, han holder taler og han refser, trøster, kaller og veileder de som vil lytte. Han tar imot barna med åpne armer og sier at vi ikke må hindre noen fra å komme til ham. Jesus tar mennesker på alvor, han spør den blinde tiggeren «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» og myndiggjør på den måten den som var fratatt både verdighet og myndighet. Han inviterer til fellesskap med seg, og sender mennesker ut for å fortelle om ham og for å gjøre godt.

Fortellingene om Jesus har motivert mennesker i totusen år til å fremme fred og rettferdighet i verden. De har gitt undertrykte mot til å reise seg og protestere mot overmakten, og de har inspirert og motivert til bedre fordeling av verdens goder.

Dessverre har også ordet og fortellingene om Jesus blitt brukt til det motsatte. Noen har fortolket og forstått ordene i Bibelen slik at de setter skiller mellom mennesker, og holder noen for mer verdt enn andre, og holder mennesker nede og i ufrihet gjennom å fortolke teksten slik.

Jeg tror det er noe av det Jesus snakker om når han snakker om hvordan ordet faller blant tornebusker og tornebuskene kveler Ordet.

Så vi kan ikke ta lettvtint på fortolkningen av tekstene. Da kan stor skade skje. Vi må lese, lytte og med det dypeste alvor forsøke å forstå hva Jesus sier til oss i dag om hvordan vi skal være Kristi kropp i verden.

For vi sår med ord, taler, prekener, sangtekster, og vi sår med hva vi gjør, spiller, leker, støtter og hjelper.

Vi sår ved å gjøre det Jesus gjorde: Vandre sammen med mennesker, lege sår, lindre smerte, bekrefte tro og kalle til livet sammen med Jesus. Følg meg, sier Jesus. Og vi som er Kristi kropp på jorden i dag, vi får si det videre: Følg Jesus!

Vi må ikke holde igjen, og vi må ikke kun så der vi er ganske sikre på at evangeliet tas imot, og hvor vi selv vil være med på innhøstingen.

Vi skal forberede oss, ha nok såkorn, vi skal vite og planlegge hvor vi skal gå, hvem vi skal arbeide sammen med, og hvem vi tenker å møte.

Strategiske i våre planer, dyktige i vår kommunikasjon, målrettet og gjennomarbeidet og godt forberedt. Men så må Den hellige ånd få overta.

Veksten er i Guds hender.

La du forresten merke til hvordan fortellingen begynner: Mye folk strømmet nå til fra byene omkring. Da en stor mengde hadde samlet seg om ham, fortalte han en lignelse...

Når Jesus møter mennesker, er det oftest utenfor synagogen. Han går dit hvor mennesker er, og gjør seg tilgjengelig for den som vil lytte eller samtale. Det er ofte bevegelse. Jesus går, vandrer, blir fraktet i båt.

Han tar folk på alvor der han møter dem, og slår seg ned, eller slår følge med folk. Lyttende, i samtale, opptatt av hva den enkelte har på hjertet og trenger.

Jeg tror mange mennesker i dag, lengter etter noen som vil lytte, ta på alvor, være hos dem og høre hva de lengter etter. Og jeg tror vi som er kalt til å dele evangeliet, vi som er kirke i dag, må gjøre det: Lytte, forsøke å forstå hva folk har på hjertet, ta hele mennesket på alvor. Slik Jesus alltid gjør.

Vi er kalt til å være en modig og trygg kirke som våger oss utenfor kirken og sløser raust med evangeliet i Ord og gjerning.

Vi kan ikke sørge for at tro skapes. Vi kan ikke skape tro. Det er i Guds hender. Men vi kan vandre respektfullt sammen med folk og sammen med

Jesus Kristus, åpne for den treenige Gud som er til stede med sin nåde i all glede og håp, i all sorg og lengsel.

10 For lik regn og snø som faller fra himmelen  
og ikke vender tilbake dit før de har vannet jorden,  
gjort den fruktbar og fått den til å spire,  
gitt såkorn til den som skal så, og brød til den som skal spise,

11 slik er mitt ord som går ut av min munn:

Det vender ikke tomt tilbake til meg, men gjør det jeg vil  
og fullfører det jeg sender det til.

12 For med glede skal dere dra ut, i fred skal dere føres fram.

Fjell og hauger bryter ut i jubel foran dere,  
alle trær på marken klapper i hendene.

13 I stedet for tornekratt skal det vokse sypresser,  
i stedet for nesler skal det vokse myrt.

Slik skal Herren få et navn, et evig tegn som aldri slettes ut. (Jesaja 55)

Veksten er i Guds hender. Det kan vi hvile i.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd